

נפסין

מחזה לימודי

אוהד מרומי

נופשין

**המרכז לאמנות עכשווית, תל-אביב
הגלריה ע"ש רחל וישראל פולק**

**אוהד מרומי – נופשין
אוצר: סרג'יו אדלשטיין
15 באוקטובר – 12 דצמבר 2015**

**התערוכה הופקה בסיוע:
קרן פיליפ ומוראל ברמן
קרן משפחת אוסטרובסקי**

**מנכ"ל ואוצר ראשי: סרג'יו אדלשטיין
מנהלת הפקה: דיאנה שואף
אוצרת: חן תמיר
פיתוח תוכניות ועוזרת הפקה: ליא ציגלר
תכניות חינוך: יעל מסר
ניהול תוכן ויחס"צ: יואב וינפלד
מנהלת ארכיון וע. טכנית: מאיה פסטרנק**

**קטלוג:
עיצוב ועריכה גראפית: קובי ברחד
הפקת דפוס: זהר קורן
עריכה לשונית (עברית ואנגלית): איה ברזיר
קדם דפוס והדפסה: דפוס הארץ**

**המרכז לאמנות עכשווית נתמך בידי
משרד המדע והתרבות, מינהל התרבות – המחלקה לאמנות פלסטית
עיריית תל-אביב-יפו – אגף התרבות והאמנויות
עוזי צוקר ורבקה סקר
אלן פלאם, ארה"ב
ברברה טול, ארה"ב
UIA – המגבית המאוחדת לישראל
אגודת ידידי המרכז לאמנות עכשווית בארץ ובעולם**

הדמויות:

ילדים

מוֹרָה

פקחים

אם

צוות הסרטה פורנוגרפי

רקדנים אתנוגרפיים

אשתו

ארכיטקט

מקהלה

שלושת ילדיהם

**THE PHILIP AND MURIEL
BERMAN FOUNDATION**

המורה:

פנימה.

הילדים:

עיניים

נחיריים

אוזניים

פה.

המורה:

החוצה.

הילדים:

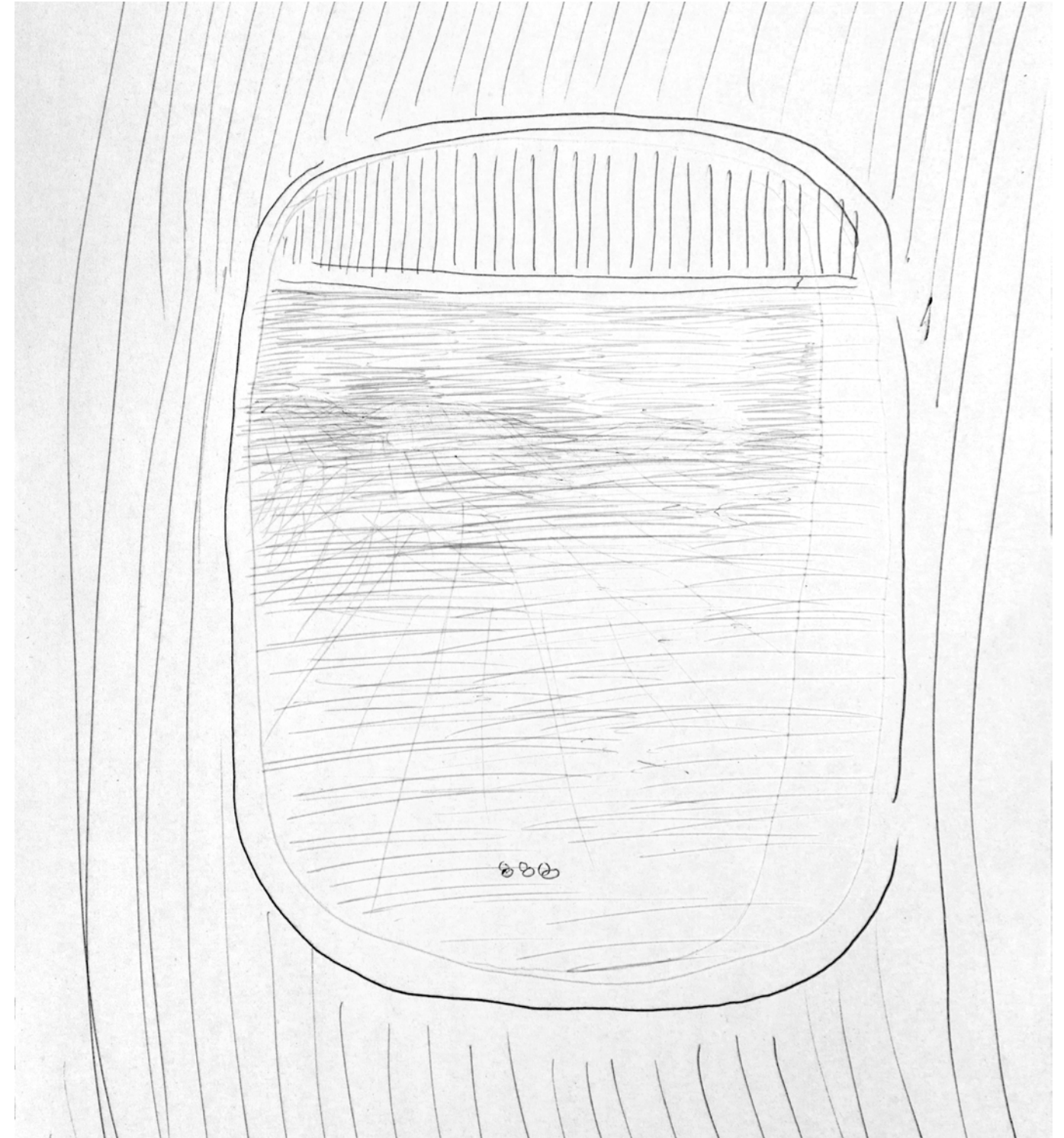
עיניים

אוזניים

נקבוביות העור

נחיריים

פה.

מעבורת

המקהלה:

רבות הסכנות של המסע. ישנן סערות ומכשולים שניחתים על הנוסע מחמת טבעה של הארץ ואקלימה. ישנם טורפים שחיים באזורים שבין הנמלים הבטוחים, וקיימת הסכנה שנובעת מהפקדת בטחונך בידי המכניקה של אמצעי התעבורה. אך יותר בוגדניים מכולם הם האנשים בנקודות הגבול, אלה שהוצבו שם על-ידי האומות המסודרות כדי למנוע את כניסתם של מסיגי הגבול, כדי שישמרו על השלווה והסדר הטוב בעריהן.

המורה:

אני המורה. במקום שממנו אנחנו באים, כולם אוהבים ומכבדים אותי למרות שאני בת לשבט זר. אני אוהבת את הילדים, והם אוהבים אותי. אני לוקחת אותם לטיול חינוכי. אנחנו הולכים ללמוד על חבל הארץ היפה הזה, על הגיאולוגיה, הטבע, והאנשים שחיים בו. כעת אנחנו כאן בטרמינל אחרי מסע ארוך ומפרך. אנחנו עייפים ורעבים, אבל בקרוב נוכל לנוח ולחדש את כוחותינו.

האם:

אני האמא של אחד הילדים. הצטרפתי לטיול החינוכי כדי לעזור למורה, וכדי לקחת הפוגה מהשגרה של חיי בעיר מגוריני. חתמתי על המסמכים שמצהירים שאני אחראית לבטחונם של הילדים, ויחד עם המורה אני מוכנה ומזומנה להגיב לכל אירוע בלתי צפוי שבו אנו עלולים להיתקל. גם אני עייפה ורעבה, אבל בקרוב נוכל ללכת אל האכסנייה שלנו, לסעוד ולנוח.

המקהלה/הילדים:

אנחנו/הם עייפים ורעבים. יש לנו/להם תיקים מלאים במחברות ועפרונות, ונעלי הליכה טובות, אבל אין לנו/להם אוכל.

המורה (לילדים):

עכשיו נפתח את התיקים שלנו להראות לפקחים שפנינו לשלום, ושאיננו נושאים נשק כלשהו.

(הילדים פותחים את תיקיהם, הפקחים מביטים פנימה ונותנים להם לעבור.)

הפקחים:

גם המורה והאמא צריכות לפתוח את התיקים שלהן. כולם שווים בפני ביקורת הגבולות.

(המורה והאמא פותחות את תיקיהן לבדיקה, ועוברות.)

הפקחים:

עכשיו עלינו לבדוק את המסמכים שלכם. כל אחד, צעיר או מבוגר, חייב שיהיו בידיו מסמכים רשמיים שהוצאו על-ידי גוף לגיטימי של ממשל ומצהירים על זהותו.

המקהלה:

כל אורח חייב שתהיה לו תעודת מעבר. כך מוודאים את זהותו, וניתן להחליט אם הוא רשאי להיכנס חזרה אל האזור המתורבת אחרי ששהה בתווך שבין האומות, היכן שאין חוק, ולכן גם אין זהות.

(המורה מוסרת חבילת מסמכי מעבר לפקח הראשון, האם מוסרת את מסמכיה לפקח השני.)

טרמינל

המורה:

הילדים צעירים מדי מכדי לשאת באחריות הכבירה של השמירה על מסמכי המעבר האלה. לכן אני נושאת אותם עבורם. המסמכים שלנו הם תקינים ובעלי תוקף רשמי. אנו באים מחבל של תרבותיות לגיטימית ומתקדמת.

הפקחים:

המסמכים שלכם הם בעלי תוקף רשמי, והם ללא רכב. הוהות שלכם מאומתת.

המקהלה/הילדים:

הזהות שלהם/שלנו מאומתת. בקרוב הם ימשיכו בדרכם/אנחנו נמשיך בדרכנו אל המנוחה.

הפקחים:

המסמכים שלכם רשמיים וללא רכב, אבל כאן בנקודת הגבול הזאת אנו נוהגים משנה זהירות ויוצאים מעורנו לוודא את בטחונה של הציוויליזציה, ומקפידים הרבה יותר מאשר חבלי הארץ השאננים המועדים למעידות וטעויות.

המקהלה:

הם מוכרחים לצאת מעורם ולנקוט משנה זהירות כדי לוודא שלא נפלה טעות.

הפקחים (למורה):

שמך מעיד עליך שאת משכט אחר משלנו, שכט שידוע בצרות שגרם לנו.

האם:

אבל היא מורתם אהובה של ילדינו, והמסמכים שלה תקינים.

הפקחים:

המסמכים שלה תקינים, אבל שמה רומז לנו שעלינו להקפיד אתה במיוחד. היא צריכה לעבור חקירה מיוחדת.

המקהלה:

החקירה המיוחדת תקבע אם זה בטוח להניח לה להיכנס.

המורה (לילדים):

לכו עם האמא בזמן שהפקחים ינהלו את החקירה המיוחדת שלהם.

הפקחים:

הקבוצה כולה חייבת להישאר, כי אם היא לא תעבור בהצלחה את החקירה, אף אחד לא יוכל להמשיך.

המקהלה:

אף אחד לא יוכל להמשיך. אם נוסע אחד איננו מאושר, עוצרים את כל הקבוצה.

האמא:

אשאר כאן עם הילדים ואסתכל בזמן שתנהלו את החקירה המיוחדת שלכם.

הפקחים:

את יכולה להסתכל מכאן, הישארי בצד הזה של הקו.

(הפקחים מובילים את המורה לצד שלהם של הקו. הילדים מתקרבים כדי להביט.)

הילדים:

ידיים מגרדות,

ידיים מצביעות,

ידיים מחזיקות חזק,

קופיף ביער יכול לעשות זאת.

עיניים מזהות,

עיניים ממצמצות,

עיניים דומעות,

חמור עמוס משא יכול לעשות זאת.

אוזניים מזדקפות,

אוזניים שומעות,

אוזניים נאטמות בשעווה,

פילון שרק נולד יכול לעשות זאת.

אף מרחרח,

אף סולד,

אף נדחף עמוק,

כלבלב רחוב יכול לעשות זאת.

^[1]
^[2]

לשון מלקקת,

לשון מאייתת,

לשון נכשלת בהגייה,

כל ילד וכל ילדה יכולים לעשות זאת.

(החקירה הראשונה: פקח אחד מוציא טבלה צבעונית ומוביל את המורה לפניו. הפקח השני מוציא טבלה עם צלליות של ראשים ומוביל לפניו את המורה. הפקח השלישי מוציא טבלה של צדודיות אף ומוביל לפניו את המורה.)

ילד ראשון:

הרי לך משהו שאתה צריך. אתה רעב וצמא. גם אחרים עשויים לרצות אותו, אז בלי שאלות מיותרות, הכנס אותו ישר ל-

ילד שני:

פה

כדי לירוק וכדי לנשוך!

ילד ראשון:

אתה שוב צמא? פנה מקום לעוד קצת, אל תתבייש. רוקן את השלפוחית, מצא לך עץ או אגם ו-

ילד שני:

הי הי! תעשה פיפי!

סמן את הטריטוריה שלך!

ילד ראשון:

משהו כאן מסריח. קח שאיפה ותחשוב: כמה נקבים משולבים כאן - שניים מלפנים ואחד מאחור. אם כולם

שייכים לאותו גוף אין כאן נזק, אך אם לא, סתום את ה-

ילד שני:

אף

הא הא! את התחת!

ילד ראשון:

ומה קורה כאן? מה עושים עם זה? זה נכנס פנימה או יוצא החוצה? מה מתאים פה למה? חכה עם זה לאחר-כך, כשתגדל. ילדות? ילדים?

ילד שני:

שששש!

ילד ראשון:

מה הקול הזה? מישהו במצוקה? זה תינוק? הוא שלך? לא - הוא לא? איכפת לך? אם לא, אטום את ה-

ילד שני:

אוזניים

כדי לשמוע רק מה שאנחנו רוצים!

ילד ראשון:

ומה זה? זה תינוק. הוא לא שלך. מהר עצום את ה-

ילד שני:

עיניים

כדי לראות מי זה מי!

ילד ראשון:

למישהו יש משהו להגיד? התנגדות? שאלה? בדוק לאן הרוח נושבת, ואז סתום את ה־

ילד שני:

פה!

הילדים:

מה למדנו כאן?

המקהלה:

למדתם שלא כולם אותו דבר.

הילדים:

איך לא ידענו את זה קודם?

המקהלה:

הייתם צעירים מדי מכדי להבין.

הילדים:

היינו תמימים. אבל עכשיו אנחנו מבינים. לא כולם אותו דבר.

המקהלה:

לא כולם אותו דבר.

הילדים:

אבל איך נדע מי הוא מי?

המקהלה:

עשו כמו הפקחים. חפשו סימנים.

הילדים:

שם משונה, מראה משונה, מבטא משונה.

המקהלה:

חייבים לנקוט משנה זהירות.

הילדים:

עכשיו אנחנו כמו הפקחים. כל הילדים צריכים להיות פקחים.

הפקחים:

הנה המורה שלכם, היא אינה כמוכם. אנחנו ניתן לה עכשיו לעבור, אבל זיכרו להיות זהירים לגביה. היא אינה כמוכם. עכשיו אתם יודעים איך להיות כמו הפקחים. לכן רצינו שתביטו, כדי שתלמדו. הנה המורה שלכם, אבל עמדו על המשמר.

הילדים:

אבל עכשיו אנחנו כבר לא רוצים אותה.

המורה:

כן, אני לא יכולה להיות המורה שלהם יותר. זה היה רעיון רע להיות מורה. סלחו לי ילדים שהטעיתי אתכם. שהעמדתי פנים שכולם אותו דבר. יותר טוב שתישארו עם אנשים כמוכם. זהו שיעורי האחרון לכם. לכו עם האמא. הישארו ביחד. אני אלך לדרכי. אל תחשבו עלי.

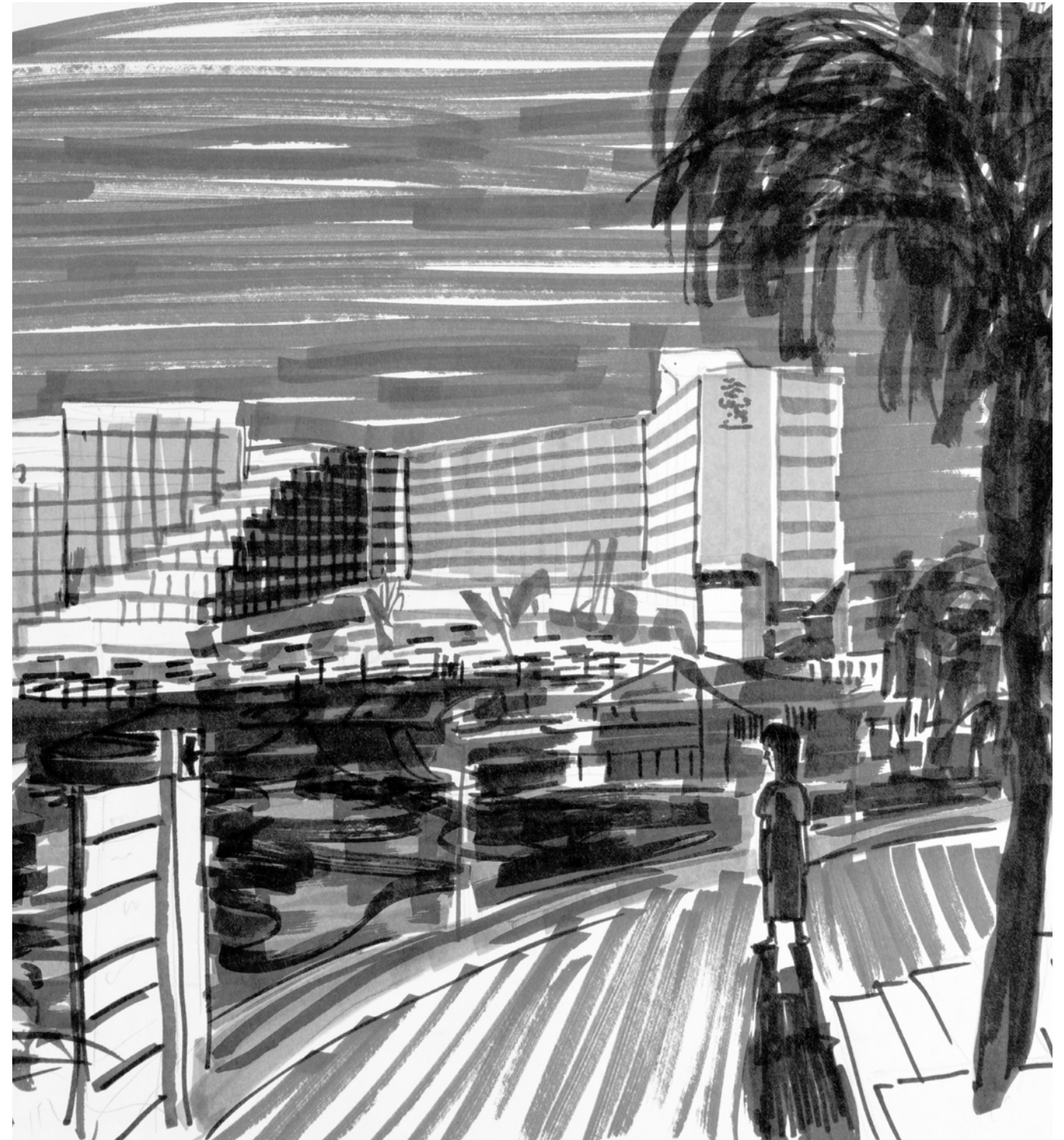
הילדים:

לא נחשוב עלייך, אבל נזכור את השיעור הזה.

(במה מאלתרת ניצבת על קו החוף, מאחוריה פרגוד עם פירמידות ועצי דקל מצוירים בקווים גסים. הרקדנים רוקדים ושרים על הבמה, מדקלמים את המילים בליווי חליל וגיטרה, אך רק בקושי ניתן לשמוע אותם מבעד לרעש הגלים. המורה צופה בריקוד ומאזינה לשירה מתחת לספסלי הצופים.)

המקהלה (בבגדים אתניים שרה את שיר החוף):

דרך מאובקת וג'יפ בערבה
דוהרים באהבה אל החוף,
דגל דיו,
בקתות בוץ,
ניצבות בכחול רוח הערב,
כהתחלה, כשער,
מפרשית, מכמורת,
מדורה מלחשת,
על החוף,
לגרניט שחוצב את האופק,
כביש נסלל, נמל נבנה,
ובית, עץ, ושביל,
ומפעל צומח,
גלגליו רוטטים,
והעיר ממריאה,
רוקדת יחפה,
צעיר חולמני,
בנו הרך בזרועותיו,
מאזין להד זמר החוף,
שחוזר מפסגות ההרים
במרחק,
המדבר גובה מס

על החוף

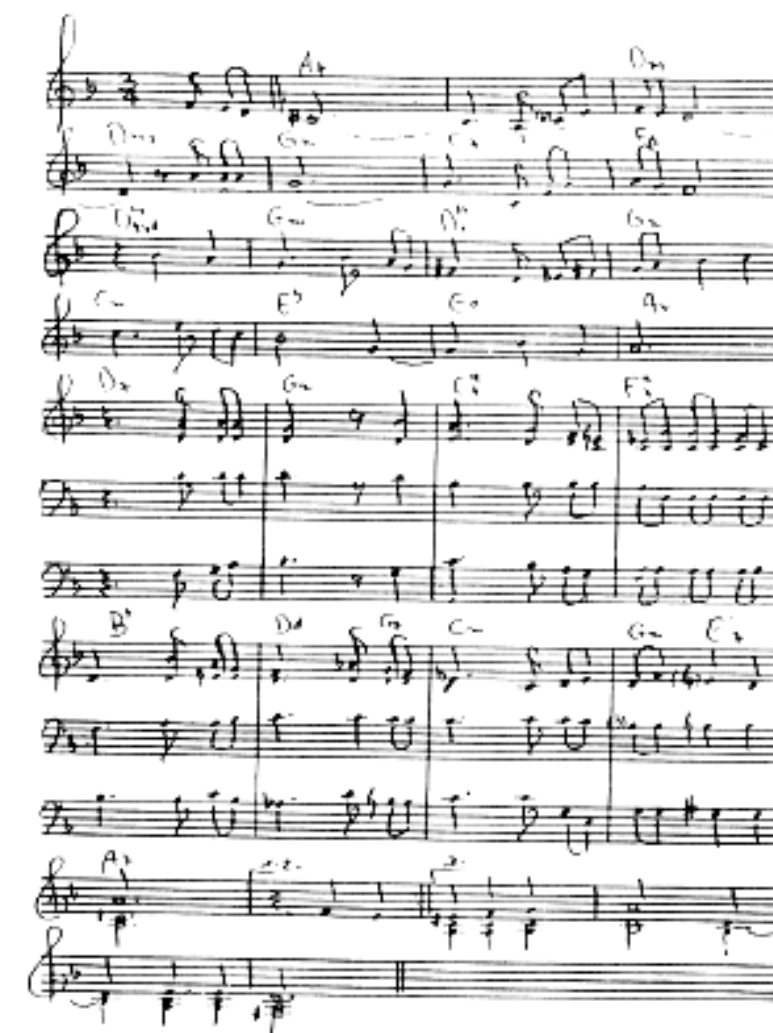

יום רביעי

על יופיה של העיר,
סגול חלום,
כחול הגל,
השקיעה שנשמה את סודות ההרים,
וכתמיד, גם מחר
האוהב עוד יחזור
על אותו הניגון, הפזמון,
שלנצח בנוף יהדהד.

(הרקדנים עוזבים את הבמה, ומשאירים מאחוריהם את התלבושות. ערב יורד, ובחשכה המורה לוקחת את אחת התלבושות ולובשת אותה.)

חורבות

המקהלה:

החורבות האלה, עתיקות כזמן עצמו, ניצבות כאן כערות אילמת לבוניהן שאבדו לפני עידן ועידנים. הם היו פעם חזקים דיים כדי להעמיד מתקפה מונומנטלית כזו כנגד האנתרופיה של הטבע. הם סגרו לאל השמש וחצרו. הם בנו עבורו פירמידות, ועל ראשן השטוח במה לפולחן רצחני. את אויביהם הם העלו לעולה, אבל בסוף גם הם הושמדו. אז באנו אנחנו. בעולם שלנו ברבריות כזאת אינה קיימת עוד.

המורה:

אני מדריכת תיירים עכשיו. מי ישכור את שירותיי? אין תיירים היום.

המקהלה:

לא רבים מגיעים לכאן. המקום מרוחק מכדי להיות מוקד משיכה להמונים. וחוץ מזה יש לזכור את המקום הזה בדיוק על מנת שישכח.

המורה:

את זאת אני מבינה טוב מאוד. יש לי ניסיון כמורה.

המקהלה:

מלאכת התרבות היא עבודת קודש.

המורה:

אולי, בסיכומו של דבר, אני לא רחוקה כל כך מהבית, מהציוויליזציה. אולי אני יכולה לשרת אותה טוב יותר כאן.

(המורה עוצרת מתחת לפסל ראש שמזדקר מקיר).

המורה:

הפנים האלה דומות מאוד לפנים שלי.

המקהלה:

אחרי שהידרדו נטמע השבט הזה באספסוף המקומי. צאצאי השליטים לשעבר מעורבבים עכשיו באלה שאבותיהם העלו לעולה.

המורה:

אני בוודאי נצר למקום הברברי הזה.

המקהלה:

מתקבל מאוד על הדעת.

המורה:

אני רואה שם קבוצת מבקרים. אולי הם זקוקים למדריכת תיירים.

צוות ההפקה:

הביטו על האישה הזאת, אולי היא תוכל לעזור לנו. יש לה מראה מתאים.

המורה:

הרשו לי לספר לכם על המקום הזה.

צוות ההפקה:

אנחנו לא מתעניינים במיוחד בהיסטוריה הברברית. אנחנו כאן כדי לתת מענה לצורך. ואין בנו שום דבר ברברי. למשל: הצוות שלנו עובד קשה, ולכן עבור הקונדומים אנחנו לא גובים מהם תשלום. אומרים שרק הבשר מעניין אותנו, אבל אנחנו לא סוגדים לשום אל שמש. אנחנו סוגדים רק לעסקה טובה. העניין שלנו כך הוא עסקי. יש על מה לדבר?

המורה (לעצמה):

כבר החלפתי עבודה פעם אחת, אני מניחה שאוכל לעשות זאת שוב.

(לצוות הצילום):

מה בדיוק אצטרך לעשות?

צוות הצילום:

פשוט התנהגי בטבעיות.

מקהלה:

משימה שתפורה עבור אשת חינוך.

(טרטור של מסרטת קולנוע).

המקהלה:

השמש עגולה,

המדבר חם,

הבוקר לח,

אך העין יבשה.

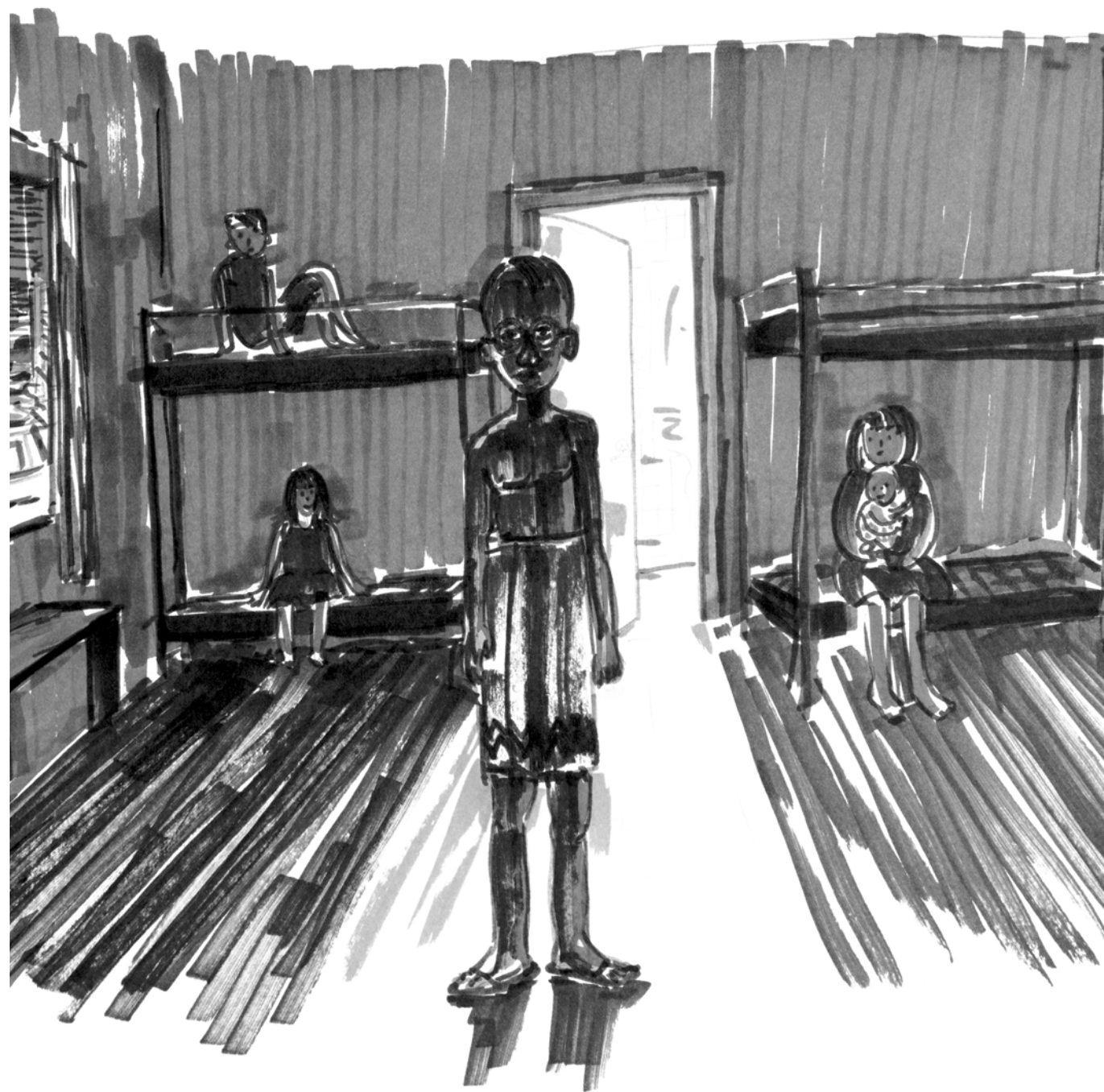
(הילדים מופיעים כשהם מטפסים על אחת החורבות תוך כדי שירה).

ילד אחד:

לתחוב פנימה!

^[19]
^[18]

יום חמישי

כל הילדים:

נחיריים,
אוזניים,
פה,
פיפי,
חור תחת,
עיניים,
נקבוביות העור.

ילד אחד:

להוציא החוצה!

כל הילדים:

נחיריים,
אוזניים,
פה,
פיפי,
חור תחת,
פוס,
עיניים,
נקבוביות העור.

(הילדים נעצרים ומביטים למטה).

המורה:

אתם רואים, הכול מתאים. עכשיו השיעור שלם.

האם:

לזוז הלאה, ילדים.

סוויטה במלון

(הארכיטקט עומד לפני דלת חצי פתוחה אל מה שנראה כחדר אמבטיה. מגבת כרוכה סביב למוותניו. מימין ומשמאל לדלת שתי מיטות קומותיים. אמא וילדה יושבות על אחת המיטות, על הקומה הראשונה של המיטה השנייה יושבת ילדה נוספת, ומעליה ילד.)

הארכיטקט:

אני ארכיטקט. אני כאן עם משפחתי: אשתי, בני ושתי בנותי. אנחנו בחופשה. אנחנו אוהבים מאוד לצאת לחופשות, ובכל פעם אנחנו נוסעים למקום חדש. כשאנחנו בבית הכול מתנהל על מי מנוחות: אני עובד קשה, אני נוסע מהבית לעבודה וחוזר, אני נח, וכן הלאה. הילדים הולכים לבית הספר במשך היום, ואחר הצהריים משחקים. אשתי דואגת שיהיו שבועים ונקיים. אשתי עובדת גם כן - בבית ובמקום העבודה שלה. הזמן שלנו מחולק בין הפעילויות השונות. בית הפרברים שלנו מתוכנן כדי לשרת חיי משפחה בריאים, על-ידי הצבה של גבולות בריאים. לכל ילד יש חדר משלו. אני משער שבהשוואה לאחרים אנחנו בני מזל. יש לנו שלושה חדרי שירותים, מטבח, חדר אוכל, חדר מגורים, וחדר אחורית גדולה בשביל הכלב. את הכלב השארנו בפנסיון לכלבים. אני מקווה שהיצור האומלל מסתדר שם. הוא גר בכלוב בעוד שאנחנו מבליים בחופשה. אלא שגם אנו נאלצים להסתדר כאן בתנאים מינימליים. אין לנו לא מטבח, ולא חדר אוכל. אבל אין לנו צורך בהם. אנחנו אוכלים בבופה, החוף הוא חדר המגורים שלנו. אנחנו באים לסוויטה כדי להתרחץ ולישון. וכשאנחנו מתרחצים או ישנים, אנחנו כולנו מצטופפים יחד. יש לנו חדר רחצה אחד, ושני חדרי שינה. מבוגרים וילדים אינם צריכים לישון יחד אם הדבר אפשרי. אני מוכן לשלם עבור המותרות האלו כיוון שאיני רואה בהם מותרות. וגם אשתי מתעקשת. הילדים מצטופפים בחדר אחד, והמבוגרים בשני. חדר רחצה אחד זה די והותר. כאן אנחנו לא עובדים, רק נחים וממלאים את המצברים. הזמן שלנו אינו סדור ומאורגן, ואנחנו מוצאים את עצמנו נתקלים זה בזה יותר מכרגיל. הנופש הוא ברכה, אך הוא גם מקור לחיכוכים. אני גוער בילדים כיוון שאין להם גבולות. עלינו למתוח גבולות עבור הזמן שלנו כאן. הדבר חשוב גם לאשתי. בשבילי העניין הוא האפשרות שיהיו בשקט ויצייתו. כל עוד מציייתים לי ואני מסוגל לשקוע במחשבות, אני מסופק. אני יכול ליהנות מהחופשה. אחרי הכול זהו זמן שנועד להנאה. עבור אשתי העניין הוא הפרטיות. כולם צריכים לכבד את פרטיותו של הגוף. ישנם דברים שאי אפשר ואף אסור לעשות בפומבי. והילדים צריכים ללמוד את זה. אבל הידיעה מה הוא מה אינה מובנת מאליה. ובעיקר: היכן לעשות מה? חלוקת יחידת הדיור יוצרת חיכוכים, ואנחנו כל הזמן מתווכחים על זה. לדוגמה: בבית, אני נוהג להתקלח ולצאת אל חדר השינה שלי הסמוך לחדר האמבטיה כדי להתלבש בערב. העירום שלי תחום באגף ההורים. בהיסח הדעת, חזרתי כאן על הרגלי זה, למרבה אימתה של אשתי. היא לא מוכנה לקבל את זה. הילדים המבוגרים יותר היו מבולבלים. רק הצעירה שבהם היתה משועשעת מההמולה. אשתי ניסתה להסוות את מורת רוחה בהומור, אבל אני הבנתי בדיוק מה קורה כאן. היא לא מוכנה לקבל את זה. הבעיה היא בחלוקת החלל. במקלחת הבאה, הקמתי מציצה זמנית: עטפתי עצמי במגבת. הסדר התקין הושב על כנו, תומתם של הילדים נשמרה.

- סוף -